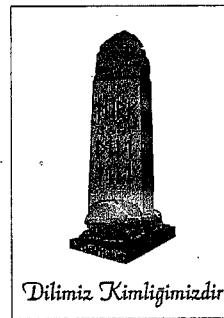

264604

TÜRK DİLİNE GÖNÜL VERENLER

Yabancı Türkologlar

Dilimiz Kimliğimizdir

Editör:
Ahmet BURAN

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	264604
Tas. No:	921 2180

Ankara
AKCAG
2017

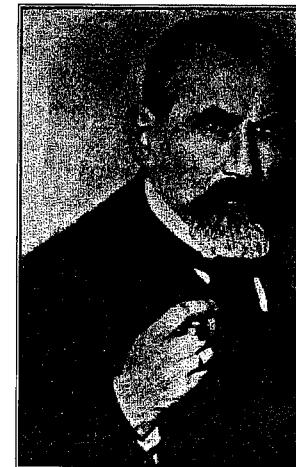
30 Kasım 2018

EDOUARD KARLOVITCH PEKARSKİY
(1858-1934)

M. Fatih KİRİŞÇİOĞLU*

Pekarskiy E.K.
G 163021

Edouard Karlovitch Pekarskiy (Minsk, 1858- Petersburg, 1934), Minsk ili Igumen ilçesinde Polonyalı yoksul bir ailinin çocuğu olarak doğdu. Annesi erken ölmüş kendi teyzesi bakmıştır. Lise yıllarında önce Mozirskoy spor salonunda, sonra Taganrogskuyu spor salonunda çalışmıştır. Chernigov Lisesinden mezun olduktan sonra Kharkov Veteriner Enstitüsü'ne girdi burada siyasal faaliyetlere katıldı. Popülist hareketlere katıldığı gereklilikle yükseköğrenim hakkını almadan üniversiteden atıldı. 1878 yılında siyasî faaliyetlere katıldığı için tutuklandı. Beş yıl süreyle Archangelsk iline sürgün cezasına çarptırılmıştır. 1881 yılında Yakutistan'a sürüldü.

* Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü Öğretim Üyesi, mfatih@gazi.edu.tr

222 GURVICH, I. S., PUKHOV, I. V., E. K.
Pekarskiy. (K stolétiyu so dnya rozh-
deniya.) (E. K. Pekarski.) (Pour son
100-me anniversaire.) Sov. Ètn. 1958 (6),
pp. 54-60

Pekarskiy, E. K.

557 SAMOLOVICH, A. N. Pamyati E. K.
Pekarskogo. (À la mémoire de Ed.
Pekarskij.) Bull. Acad. Sci., Cl. Sci. Soc.,
1934, pp. 743-748

Ob İskusnom Vore, Sdelavşemsya Vposledstviyi Hanom, Kazan 1901; No. 5: *Tri Skazki o Jenşinah, Zapisanniye V Kopalskom Uyezde Semireçenskoy Oblasti*, Kazan 1902; No. 6: *O Horoşih i Durnih Biyah, Kirgizskaya (Kazak) Pesnya*, Kazan 1903; No. 7: *Stihotvoreniye O Horoşih i Durnih Jenşinah*, Kazan 1904; "Noviye Pesni Usekskikh Tarantey, Pereselentsev İz İliyskogo Kraya. Tarantinskij Tekst S Russkim Perevodom i Primeçaniyami N. N. Pantusova i s Predisloviyem i Transkriptsiyey N. F. Katanova", *İzvestiya Obşestva Arheologiyi, İstoriyi i Etnografiyi Pri Kazanskom Universitete*, XXII/ 5 (1906), s. 303-315; *Obraztsı Kirgizskoy (Kazak) Narodnoy Literaturı*, Kazan 1909; *Obraztsı Tarantinskoy Narodnoy Literaturı*, Kazan 1909.

PEKARSKİY, Eduard Karloviç (13.10.1858-29.06.1934)¹³⁴

Polonya kökenli Türkolog. Minsk viyaleetine bağlı Petroviçi köyünde doğdu. Çernigov'daki klasik gimnaziumda okudu. 1877'de Harkov'daki Veterinerlik Enstitüsü'ne geçti. Bir yıl sonra öğrenci ayaklanmalarına katıldığından dolayı enstitüden atılmış ve Arhangelysk'a sürgün edilmiştir. Ancak kaçmayı başarmış ve hayatını başka isimle devam ettirmiştir. 1879'da Moskova'da iken Sosyalist İhtilalcilerin safında yer olması dolayısıyla tekrar tutuklanmıştır. Moskova'daki askerî mahkeme onu 15 yıl kürek cezasına çarptırmış, ancak bu cezası iptal edilerek Yakutistan'a sürgün edilmiştir. Bütün hakları ve malları elinden alınmıştır. 1881'de Yakutistan'a gelen Pekarskiy, derhal Yakut dilini öğrenmeye başlamıştır. Çok geçmeden Pekarskiy, Yakutların etnografiya ve folkloruna da merak sarmış ve bu alandaki araştırmalarını derinleştirmiştir. Bu süreçte kıdemli papaz D. D. Popov ve kendisi gibi sürgün edilen V. M. İyonov'un desteğini almıştır. 1894-1896 yıllarında Rusya İmparatorluğu Coğrafya Cemiyeti'nin Doğu Kolu'nun düzenlediği araştırma gezisine katıldı ve bu gezi sırasında Yakut etnografiya ve folkloruna dair çok sayıda kaynak topladı. Kurulun gezi için ayırdığı paralarla Yakutskiy Slovary (Yakutça Sözlük) adlı eser yayıldı. Bu gezi, İ. M. Sibiryakov'un maddi desteğiyle gerçekleşmişti.

Rus İlimler Akademisi'nin yardımıyla Pekarskiy, 1899'da Yakutsk'a yerleşme izni aldı. 1903'te Ayano-Nelykansk gezisine katıldı. V. V. Radlov ve K. G. Zaleman gibi ilim adamları Pekarskiy'in Yakutlara dair bilgilerini takdir ediyor ve Yakutça-Rusça Sözlüğü çalışmalarını devam ettirmesi için 1904 yılından itibaren ona yıllık 400-500 ruble para gönderiyorlardı. 1905'te İlimler Akademisi'nin ricasıyla Pekarskiy'e St. Petersburg'da yaşama izni verildi. 1905-1910 yıllarında Rusya Müzesi'nin Etnografiya Bölümü'nde çalıştı. 1911 yılından itibaren ise Antropoloji ve Etnografiya Müzesi'nde görev yaptı. Ancak bu

¹³⁴ *Biyobibliyografiçeskiy Slovary Oteçestvennih Türkologov Dooktyabryskiy Periyod Pod Redaktsiyey i s Vvedeniyem A. N. Kononova*, s. 233-234; H. Eren, *Türklik Bilimi Sözlüğü*, I, *Yabancı Türkologlar*, s. 248-249.